

A Tempus Közalapítvány 2002. évi éves jelentése

2003. április

A Tempus Közalapítványt 1996-ban alapította a Kormány abból a célból, hogy a Tempus program által nyújtott támogatás kezelése átlátható, szigorúan ellenőrzött keretek között működjön, illetve a program tapasztalataira építve a későbbiekben más nemzetközi együttműködési programok menedzsmentjét is el lehessen látni.

Időközben újabb nemzetközi, elsősorban a csatlakozásra való felkészülést előkészítő európai uniós programokban való részvételre nyílt lehetősége az oktatási ágazat szereplőinek. Ezekben a programokban közös, hogy céljuk az oktatás innovációs képességének, modernizációjának és nemzetközi kompatibilitásának előmozdítása az európai együttműködés eszközeivel. Ennek megfelelően a Tempus Közalapítvány tevékenységi köre 1996-tól kezdve folyamatosan bővült.

A 2002-ben működtetett programok:

	EU-s vonatkozású programok	Nem EU-s vonatkozású programok
Pályázató programok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Socrates ▪ Leonardo da Vinci ▪ Európa Tanács Tanár-továbbképzési programja ▪ Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíj (EKKÖ) ▪ College of Europe ösztöndíjak 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CEEPUS
Nem pályázató programok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Európa-tanulmány Központok (ETK) Titkársága ▪ Európai Szociális Alap Magyar Képzőközpont (ESZA-MKK) ▪ Európa-tanulmányi Központok Titkársága • EU 5. Keretprogram IHP komponens – információs tevékenység 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alumni for Europe

2002-ben három fő területre koncentrált a tevékenységünk:

- igyekeztünk megőrizni a pályázati programok kezelése során elért magas színvonalat, nagy gondot fordítva a konzultációs-tanácsadói szolgáltatások tökéletesítésére, illetve az eredmények disszeminációjára is,
- fejlesztettük és bővítettük a Strukturális Alapokkal kapcsolatos képzési és képzéskoordinációs tevékenységet,
- tudásközpontként egyre nagyobb hangsúlyt kapott különböző projektek és együttműködések keretében megvalósított szakértői és információs tevékenységünk.

2002-BEN

- megünnepeltük az egymilliomodik európai Erasmus hallgatót (Magyarországon a 2001/2202-es tanévben 1736 hallgató kapott Erasmus ösztöndíjat)
- új feladatként információs tevékenységet végeztünk az EU 5. Keretprogram Humán Potenciál Fejlesztése komponensének népszerűsítésére, különös tekintettel a Marie Curie ösztöndíjakra, és újonnan indult elektronikus hírlevelünkre az év végéig több mint ezren iratkoztak fel
- 205 közoktatási intézmény indított iskolai együttműködési projektet
- 1.681.999 euró volt a megítélt támogatás Magyarországon a szakképzési kísérleti és szaknyelvi projektek számára
- akkreditációt nyert *Felkészülés a Strukturális Alapok igénybevételére és kezelésére: Fókuszban a humánerőforrás-fejlesztés* c. minősített közgazgatási képzésünk
- Magyarországon először ítéltük oda az Európai Nyelvi Díjat a legjobb nyelvoktatási programoknak
- új formában, a tagok igényeihez szabott szolgáltatásokkal újraindult a volt ösztöndíjasokat összefogó Alumni for Europe hálózat
- vendégül láttuk a visegrádi országok képviselőit, hogy megvitassuk a felsőoktatás szerepét az EU-csatlakozásra való felkészülésben és előkészítsük az együttműködési lehetőségeket

1. PÁLYÁZATI PROGRAMOK EREDMÉNYEI

Socrates – az Európai Bizottság oktatási együttműködési programja

A SOCRATES program pályázati keretének felhasználása 2002/2003-ban a következőképpen alakult.

	SOCRATES forrás (2002-es költségvetés)				Kiegészítő támogatások
	Elfogadott pályázatok száma	Támogatási keret (euró)	Megítélt támogatás (euró)	Felhasznált költségvetés (%)	Megítélt támogatás (Ft)
Közoktatás (COMENIUS)	434	1 580 000	1 582 367	100	0
COMENIUS 1 Iskolai projektek	161	1 250 000	801 623		0
COMENIUS 1 Nyelvi projektek	14		210 193		0
COMENIUS 1 Iskolafejlesztési projektek	30		191 579		0
Előkészítő Látogatások	62		49 206		0
COMENIUS 2.2.c Tanár-továbbképzési ösztöndíjak	132	330 000	195 534		0
COMENIUS 2.2.b Nyelvtanár asszisztensi ösztöndíjak	35		134 232		0
Felsőoktatás (Erasmus)¹ (2002/2003)	2 317	2 254 629	2 253 657	100	102 757 534
Hallgatói ösztöndíjak	1 779	2 058 490	2 011 354		102 757 534 ²
Fogyatékkal élő hallgatók kiegészítő támogatása	10		5 000		
Intenzív Nyelvi Előkészítő Kurzusok szervezése	2		16 175		
Intenzív Nyelvi Előkészítő Kurzusok hallgatói támogatások	63		24 992		
Rövidtávú oktatói mobilitás	453	196 139	186 136		
Középtávú oktatói mobilitás	10		10 000		

¹ Az adatokat a 2002 decemberében beadott Évközi Jelentések alapján adtuk meg, a végleges adatok 2003 októberében lesznek elérhetők. A 2002/2003-as tanévben összesen 36 magyar felsőoktatási intézmény vett részt az Erasmus programban.

² Az Oktatási Minisztérium által biztosított szociális kiegészítő támogatás.

Grundtvig	29	119 903	118 951	99	0
Grundtvig 2 Tanulási kapcsolatok	15		106 912		0
Grundtvig 2 Előkészítő látogatások	0		0		0
Grundtvig 3 Felnőttoktatók mobilitása	13		12 039		0
Arion tanulmányutak	38	40 000	37 850	94³	0
Centralizált projekteket előkészítő látogatások⁴	29	40 000	14 774	37	0
Irodaműködés		121 948	121 948		
Fogyatékos gyereket oktató intézmények kiegészítő támogatása (VIP ARTS)	4				996 000
Decentralizált pályázatok összesen	2 851	4 156 480	4 129 547	99,3	103 753 534

Közoktatás, tanárképzés

A COMENIUS akció az oktatás érettségiig terjedő szakaszára összpontosít. Célja, hogy hozzájáruljon a közoktatás minőségének fejlődéséhez, erősítse annak európai dimenzióját, illetve segítse a nyelvtanulást.

A Comenius 1 iskolai együttműködések keretén belül 2002-ben a magyar közoktatási intézmények összesen 345 pályázatot nyújtottak be, melyből a nemzeti bíráló és a nemzeti irodák közti egyeztetés során 205 pályázat nyert támogatást (162 iskolai projekt, 14 diákcsere is tartalmazó nyelvi projekt és 30 iskolafejlesztési projekt). Ezek közül 19 projektben tölti be magyar intézmény a koordinátori tisztséget. Legnagyobb sikerrel az általános iskolák pályáztak, összesen 123 pályázatot nyújtottak be, melyből 78 intézmény nyert el támogatást. Az utóbbi évek statisztikáival összehasonlítva jelentősen nőtt a szakközépiskolák/szakképző intézmények részvétele is(67 támogatást nyert pályázat).

Nagyon sok érdekes témájú, jól megírt projekt született, akár az általános ismeretek oktatása, akár – a szakképző intézmények esetében – a szakmai oktatáshoz közelebb álló témák választásával. A legnépszerűbb témák a környezetvédelem, a kulturális örökség feldolgozása és a partneriskolák tanulóinak hétköznapi életével, az ünnepekkel és hagyományokkal vagy az egyes országok gasztronómiájával kapcsolatos témák. Több vendéglátóipari szakközépiskola a borkultúrát választotta a COMENIUS 1 projekt témájául.

A pedagógiai téma mellett az együttműködések fontos eleme a diák és tanári mobilitás. A támogatási keret az iskolai projekteknél és az iskolafejlesztési projekteknél 3 tanár és 4 diák kiutazásának támogatást tette lehetővé a 2002/2003-as tanévre, így a 191 projekten belül várhatóan 573 pedagógus és 764 diák utazhat külföldre. A 14 nyelvi projekt keretében további 28 pedagógus, és legalább 140 diák vehet részt az európai partnerrel szervezett cserelátogatáson.

A legtöbb benyújtott és elfogadott pályázat angol nyelven készült; a második helyet 2002-ben is a német nyelv foglalja el. A partnerországok között élen jár Németország, Olaszország és az Egyesült Királyság.

A COMENIUS 2.1 akció célja olyan nemzetközi együttműködésben megvalósuló projektek támogatása, amelyek hozzájárulnak a tanárok alap- és továbbképzésének fejlesztéséhez. A COMENIUS 2.1 pályázati forma centralizált bíráló alá esik: a döntést az Európai Bizottság hozza meg, azonban az egyes Nemzeti Irodáknak véleményezési jogkörük van.

³ Az éves jelentés időpontjában visszalépések miatt két ösztöndíjat még nem kötöttünk le; a 2002-es Arion szerződésünk lejártáig (2003. július 31-ig) várhatóan 100 %-os lesz a felhasználás, és a kiutazók száma 40 lesz.

⁴ A Centralizált projekteket előkészítő látogatások 2002-es szerződése a 2002-ben és a 2003-ban beadott pályázatok támogatására használható fel, így a 40.000 eurós keretnek csak a felét terveztük felhasználni a 2002-es pályázatokra.

2002-ben **európai szinten** összesen beérkezett 155-ből **40 pályázat nyert támogatást**, Ezek közül egynek magyar a koordinátor intézménye, és további négy magyar intézmény vesz részt COMENIUS 2.1 projektekben.

A COMENIUS 2.2 B nyelvtanár-asszisztensi akció keretében leendő nyelvtanárok az Európai Unió egyik tagállamának valamely közoktatási intézményében 3–8 hónap időtartamú tanár-asszisztensi megbízást nyerhetnek el.

A támogatásokról a nemzetközi egyeztetés lezárulta után született döntés: a 206 pályázó közül végül **36 asszisztens** utazott ki a 2002/2003-as tanévben⁵, nekik összesen **134.234 euró** támogatást ítéltünk meg. A tanár-asszisztensi pályázatok esetében a legnépszerűbb pályázati nyelv az angol, az elmúlt évekhez hasonlóan. Az angol nyelvű pályázatokat már a korábbi pályázati fordulók esetében is tapasztalt sorrendben a német, a francia és a spanyol nyelvű pályázatok követték, de érkezett pályázat olaszul és hollandul is.

A COMENIUS 2.2 C tanár-továbbképzési akció célja az oktatók készségeinek fejlesztése az idegen nyelvtanítás, valamint az idegen nyelven való oktatás területén. Az akció 1-4 hetes, az Európai Unió valamely tagállamában tartott intenzív kurzusokon vagy szakmai és módszertani továbbképzéseken való részvételhez nyújt pénzügyi támogatást. Az akció keretében általános tanár-továbbképző kurzusokra, illetve nyelvtanár-továbbképző kurzusokra lehet pályázni.

247 pályázat érkezett, végül 132 pályázó került a támogatottak közé. A támogatott kurzusok 37%-a általános, 63%-a pedig nyelvtanári témájú volt. A sikeresen pályázó tanárok többnyire szakközépiskolák (36%), gimnáziumok (27%) és általános iskolák (26%) pedagógusai közül kerültek ki. Az elmúlt évek hagyományát folytatva a 2002-es évben is az angol munkanyelvű kurzusokon részt venni kívánók alkották a pályázók többségét.

A SOCRATES program első szakaszában számos érdekes és magas színvonalú COMENIUS projekt jött létre. A COMENIUS hálózatok létrehozásának célja, hogy előmozdítsa az együttműködést és az innovációt a közoktatásban és összekösse a projektekben részt vevő intézményeket a közös érdeklődésre számot tartó tématerületen. 2002-ben 19 pályázat érkezett az Európai Bizottsághoz. A beérkezett pályázatok között nem volt magyar koordinátorú hálózat. Hat olyan pályázat érkezett, amelyekben magyar intézmények partnerként vettek részt, ezek közül kettő nyert támogatást.

Felsőoktatás

Az Erasmus akció lehetőséget kínál a felsőoktatási intézményeknek képzési kínálatuk és szolgáltatásaik korszerűsítésére.

A tantervfejlesztési támogatás olyan új tantervi elképzelések elméleti kidolgozását támogatja, amelyekben a képzés több szakterületet érint, és figyelembe veszi a tágabb környezetre gyakorolt hatását, a társadalmi és gazdasági igényeket, érdekeket és a témával kapcsolatban más európai országokban is felmerülő problémákat. A 2002/2003-as tanévre 22 magyar pályázati anyag született, ebből 6 projektet hagyott jóvá az Európai Bizottság.

A pályázó intézmény támogatást kérhet ahhoz is, hogy meglévő tanegységeit az Európai Kreditátszámítási Rendszer elvei szerint értékelje és alkalmazza. Ez hatékony megoldást kínál a különböző egyetemek közötti együttműködés kiszélesítésére, hiszen a hallgatók teljesítménye összehasonlíthatóvá válik. 2002/2003-ban 20 intézmény részesült az ECTS bevezetésére irányuló támogatásban közvetlenül az Európai Bizottságtól

⁵ Azért ennyi, mert ennyi asszisztensnek talált az iroda külföldi fogadóintézményt a nemzetközi egyeztetés során.

Az Erasmus akció legismertebb eleme a hallgatói és oktatói mobilitás. Ennek célja, hogy minél több hallgató és oktató kapjon lehetőséget arra, hogy külföldi partneregyetemen tapasztalatokat szerezzen. 2002/2003-ban 2.197.493 euró keretösszeg állt az intézmények rendelkezésére intézményi szintű hallgatói és oktatói egyéni támogatásokra.

A Közalapítvány fő célja a hallgatói mobilitás nagyságrendjének szinten tartása, sőt növelése. A Phare támogatás megszűnésével a korábbi évek költségvetése majd 50%-al csökkent 2001/2002-ben. A kieső támogatás pótlására az Oktatási Minisztérium 2001/2002 első félévében 100 millió forintot, majd 2001/2002 II. félévére és 2002/2003-ra együttesen 150 millió forintot biztosított szociális kiegészítő támogatás címen. Ennek a rendkívüli támogatásnak köszönhetően több mint 2000 hallgató részesült kiegészítő támogatásban 2001/2002-ben és 2002/2003-ban. Ehhez járult még az Informatikai Kormánybiztosság kiegészítő támogatása informatikai területen tanulmányokat folytató hallgatók számára 23 millió forint értékben.

A kiegészítő támogatások hatásának is köszönhetően összesen 1680 hallgató részesült pénzügyi támogatásban és további 54 hallgató folytatott önfinanszírozó tanulmányokat az Erasmus program szabályai szerint 2001/2002-ben.

A kiutazó hallgatók megoszlása célországok szerint

Ország/fő	1998/1999	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003⁶	Összesen
Ausztria	39	90	92	94	96	411
Belgium	53	93	113	94	77	430
Dánia	18	29	57	43	48	195
Egyesült Királyság	87	134	135	112	91	559
Finnország	76	145	199	151	172	743
Franciaország	133	218	275	225	220	1071
Görögország	10	32	48	37	38	165
Hollandia	76	129	145	121	137	608
Írország	4	6	8	7	10	35
Németország	243	467	536	460	492	2198
Olaszország	50	141	205	189	209	794
Portugália	14	24	36	34	42	151
Spanyolország	23	67	91	120	92	394
Svédország	30	49	61	49	55	244
Összesen	856	1624	2001	1736	1779	7996

A legnépszerűbb célországok Németország, Franciaország és Olaszország. A szakterületek vonatkozásában sincsen változás a korábbi tendenciákhoz képest. Az üzleti és nyelvi tanulmányok messze a legkihasználtabb szegmensét képezik a kiutazási lehetőségeknek.

Az Erasmus ösztöndíjasok átlagos külföldi tartózkodása 4,76 hónap volt 2001/2002-ben. A nők aránya évek óta kiugróan magas a kiutazók között, a 2001/2002-es évben az 1736 kiutazó között 1139 nőt találunk. Ugyanez az arány figyelhető meg a 2002/2003-as adatoknál is.

A bejövő hallgatókkal kapcsolatos tendenciák változatlanok a korábbi évekhez képest.. A 2001/2002-es évben 701 Erasmus hallgató utazott be Magyarországra, ez 150-el több mint az előző évben. A legnépszerűbb partner továbbra is Németország és Franciaország, ugyanakkor egyre több hallgató érkezik Finnországból, Spanyolországból és Olaszországból.

⁶ A 2002/2003-as évre vonatkozó adatok előrejelzések, végleges adatok 2003 októberében lesznek elérhetőek.

Két felsőoktatási intézmény (a Pécsi Tudományegyetem és a Szegedi Tudományegyetem) részesült támogatásban azzal a céllal, hogy a bejövő külföldi Erasmus diákok számára Intenzív Nyelvi Előkészítő Kurzust szervezzen. Ezekon összesen 47 EU-országból érkezett hallgató vett részt.

Oktatói mobilitásban a 2002/2003-as tanévben 453 oktató vesz részt, többségük (101 fő) Németország felé veszi az irányt. Meg kell említeni még Franciaországot és Olaszországot a partnerországok sorából, ahová évente 70-80 oktató utazik ki a program keretében. Az intézményi adatok elemzése azt mutatja, hogy egy oktató átlagosan 14-15 napot tartózkodik külföldön és ezalatt 11,4 órát oktat.

Felnőttoktatás

A Grundtvig program célja, hogy európai együttműködési tevékenységek révén elősegítse a felnőttoktatás európai dimenziójának kialakulását.

A Grundtvig 1 Együttműködési projektek célja újszerű, fenntartható és terjeszthető eredmények létrehozása a Grundtvig program prioritási területein belül. E centralizált pályázati formában 2001 novemberében 288 előpályázatot, majd 2002. márciusában 99 főpályázatot nyújtottak be az Európai Bizottsághoz, közülük végül 49 projekt nyert támogatást. Magyar pályázók hat projektben vesznek részt, az egyik pályázatban négy magyar partner (települési önkormányzatok) dolgozik együtt. A hat projekt közül az egyiknek a koordinátor intézménye is magyar.

A Grundtvig 2 Tanulási kapcsolat pályázattípus elsősorban olyan intézmények részvételét támogatja, amelyek még kevés tapasztalattal rendelkeznek a nemzetközi együttműködés és a projektszerű munka terén. A 28 beadott pályázatból 15 elfogadott projekt született, a számukra megítélt támogatás 106.912 euró volt.

A pályázatok változatos témákat választottak. Kedvező, hogy a legtöbb pályázat a 2002-es speciális prioritású témakörökhöz kapcsolódik: kulcsképessegek mindenki számára (multikulturális társadalomban élni (7), aktív állampolgárság (4) és az információs-kommunikációs eszközök használatához szükséges készségek megszerzése (1). A nők tanulási igényeivel kapcsolatos pályázatok száma (5) azért is jelentős, mert ez a téma ritkán merül fel Magyarországon. A lehetséges célcsoportok közül a felnőtt tanulók bevonása még nem elég jelentős, és az ő szerepük gyakran arra korlátozódik, hogy végső haszonélvezői a projekt tevékenységeknek.

A Grundtvig 3 felnőtt tanulókkal foglalkozó oktatók, tanácsadók és vezetők továbbképzését teszi lehetővé szervezett nemzetközi szeminárium vagy egy tetszőleges külföldi felnőttoktatási intézményhez történő látogatás keretében. A látogatás célja az oktató szakmai és nyelvi fejlődése, valamint az intézmények közti együttműködés és tapasztalatcsere ösztönzése.

A 2002-es keretből fedezett kiutazásokra két pályázati forduló volt: 2002. október 15-én és 2003. január 15-én. Ezekre 13 pályázat érkezett, amelyek közül 10 pályázat kapott támogatást, összesen 12.039 eurót.

A centralizált Grundtvig 4 Hálózatok célja az újszerű módszerek és jó példák európai szintű értékelése és terjesztése. A hálózati projektek keretében lehetséges nemzetközi szemináriumok, konferenciák szervezése, összehasonlító vizsgálatok végzése, valamint továbbképzések nyújtása Grundtvig projekt koordinátorok számára.

A 2002. márciusi főpályázati határidőre 12 hálózat adott be támogatási kérelmet. A nyolc elfogadott projektben összesen 137 partnerintézmény dolgozik. A koordinátor intézmények között nincs társult országbeli. A magyar részvételű pályázatok közül hármat fogadtak el, ezekben négy magyar intézmény működik közre.

Nyelvoktatás

A LINGUA célja, hogy felkeltse az egyének nyelvtanulás iránti igényét és javítsa a nyelvoktatás színvonalát. A LINGUA 1 olyan tevékenységeket foglal magában, amelyek a nyelvpedagógia helyzetének előtérbe helyezését tűzik ki célul: eszközei a figyelemfelkeltés, az ösztönzés, az információterjesztés, a bevált módszerek és pozitív példák ismertetése, népszerűsítése, valamint kutatások, konferenciák, szemináriumok lebonyolítása. A LINGUA 2 akcióban olyan projektek kaphatnak támogatást, amelyek célja új közös nyelvoktatási tantervek és taneszközök készítése; a létező tananyagok terjesztése és jobb elérhetőségük biztosítása.

2002-ben európai szinten kevesebb LINGUA pályázat érkezett, mint 2001-ben. Ennek lehetséges magyarázata az, hogy számos potenciális pályázó már részt vett a nyelvoktatás népszerűsítésében a Nyelvek Európáért Éve keretében.

A 38 LINGUA 1 előpályázatból tizenegy nyújthatott be főpályázatot 2002. március 1-jén. Ezek közül ötöt támogatott végül az Európai Bizottság. Az öt támogatott LINGUA 1-es projekt közül háromban volt érdekelt magyar partnerintézmény. A teljes támogatási keret 2.404.502 euró volt.

A LINGUA 2 népszerűbbnek bizonyult a LINGUA 1-nél, hiszen ennek keretein belül 74 előpályázat érkezett, amelyből 31 nyújthatott be 2002. március 1-jén főpályázatot. Közülük 12 nyert támogatást. A két magyar koordinációjú főpályázat közül egyet támogatott, egyet pedig elutasított az Európai Bizottság. A támogatásra kiválasztott magyar koordinációjú projektben a koordinátor intézményen kívül még három magyar partner volt érdekelt. Egyéb nyertes LINGUA 2 pályázatban magyar partnerintézmény nem volt.

A 2003-as évre nézve kedvező előjelnek mutatkozik, hogy a 2002. november 1-jei előpályázati fordulón négy magyar koordinációjú projekt kapott arra lehetőséget, hogy főpályázatot nyújtson be. Összehasonlításként: Magyarország ebben a tekintetben „ezüstérmes” helyen áll a SOCRATES programban résztvevő országok rangsorában, hiszen Franciaország hat főpályázata után Magyarország és Németország következik a maga négy-négy főpályázatával.

Kommunikációs és információs technológiák az oktatásban

A Minerva akció célja egyfelől, hogy minden érintettet tájékoztasson a nyitott és távoktatásról, valamint a kommunikációs és információs technológiák (KIT) oktatási célú felhasználásáról; az oktatás ezen területein létező színvonalas oktatási módszereket és segédanyagokat széles körben hozzáférhetővé tegye; valamint, hogy a multimédiás oktatási eszközök és szolgáltatások fejlesztéséhez a megfelelő pedagógiai háttérrel biztosítsa.

A Minerva akció keretében 2001. november 1-i határidővel 283 előpályázatot adtak be egész Európából, amelyek közül az Európai Bizottság döntése alapján 111 pályázó nyújthatott be márciusban főpályázatot. Végül európai szinten 36 projekt részesült támogatásban. A nyertes projektek száma a 2001-es évhez képest közel 20%-kal csökkent, mivel a program összköltségvetése is 14%-kal csökkent. Az Európai Bizottság 2002-ben 8.255.531 euró támogatást ítelt meg.

A támogatási arányok változása a magyar részvételű pályázatok körében is érezhető volt. A 30 magyar részvételű előpályázat (13 magyar koordinátorral, 17 magyar partnerrel) közül 17 jutott tovább (4 magyar koordinátorral és 13 magyar partnerrel is rendelkező pályázat). Ezek közül a főpályázati forduló során négy pályázatot támogattak (egy projekt magyar koordinátorral és 3 projekt magyar partnerrel) szemben a 2001-es évben kiválasztott hat pályázattal.

Megfigyelés és innováció

Az Arion program oktatási döntéshozók és szakértők külföldi tanulmányútjait támogatja, célja az információ- és tapasztalatcsere elősegítése oktatáspolitikai kérdésekben. A 76 pályázat közül 40 pályázat részesült támogatásban.

2002-ben Magyarország két Arion szeminárium megszervezésével is képviseltette magát a programban. A Veszprémi Egyetem kurzusának témája a pedagógusjelöltek iskolai gyakorlatának előkészítése, megvalósítása és értékelése volt, a másikat a sárospataki Családsegítő és Pedagógiai Szakszolgálat szervezte „Gyermek- és ifjúságvédelem a magyar oktatási rendszerben” címmel. Mindkét kurzus megszervezéséhez 700.000 forint támogatást biztosított az Oktatási Minisztérium.

Leonardo da Vinci – az Európai Bizottság szakképzési együttműködési programja

A Leonardo da Vinci program pályázati keretének felhasználása 2002-ben a következőképpen alakult:

	Leonardo forrás (2002-es költségvetés)			
	Elfogadott pályázatok száma	Támogatási keret (euró)	Megítélt támogatás (euró)	Felhasznált költségvetés (%)
Mobilitási pályázatok	68	1.132.043	1.131.164	99,9
Szakmai alapképzésben résztvevő fiatalok külföldi szakmai gyakorlata	33		466.859	
Egyetemi és főiskolai hallgatók külföldi szakmai gyakorlata	10		278.909	
Fiatal dolgozók és friss diplomások külföldi szakmai gyakorlata	7		159.878	
Humán erőforrás vezetők, szakképzési vezetők és munkatársak, oktatók, foglalkoztatási tanácsadók csereprogramja	15		202.728	
Szaknyelvet oktatók, szaknyelvi tanácsadók csereprogramja	3		22.790	
B típusú pályázatok				
Kísérleti projektek, szaknyelvi projektek, nemzetközi hálózatok	6	n.a. ⁷	1.681.999	n.a.

Decentralizált (mobilitási) pályázatok

2002-ben 110 mobilitási pályázat érkezett a Leonardo Nemzeti Irodához, amelyek közül végül 68 projekt részesült Leonardo támogatásban.

A nyertes mobilitási projektek kedvezményezetteinek száma (1997-2002)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Változás 2001-hez képest
Szakmai alapképzésben résztvevők	154	247	304	463	532	391	- 26 %
Egyetemisták/ Főiskolások	-	15	57	70	143	111	- 22 %
Fiatal dolgozók és friss diplomások	4	15	10	40	98	62	- 37 %
Oktatók, foglalkoztatási tanácsadók, HR vezetők	73	205	135	172	211	184	-12 %
Szaknyelvet oktatók ⁸	-	-	-	15	1	13	+1200 %
Összesen	231	482	506	760	985	761	- 23 %

⁷ Ezen pályázattípus esetében nincs országokra lebontott támogatási keret.

⁸ A szaknyelvet oktatók csak 2000-től szerepelnek külön célcsoportként.

A táblázatból jól látható, hogy amint a Phare Végfelhasználói Támogatás 2001-ben a kedvezményezettek számának nagyfokú emelkedését váltotta ki, kiesése 2002-ben a kiutazók számának jelentős csökkentését eredményezte. A többéves tendenciákat figyelembe véve elmondható, hogy a szakmai alapképzésben résztvevők rovására jelentősen emelkedett a felsőoktatási hallgatók és a fiatal dolgozók aránya.

Az elfogadott 68 pályázatból a legtöbb (16) a vendéglátással foglalkozik, a második leggyakoribb témakör a mezőgazdaság (11), ezt követi a közgazdaság (8). A projektek munkanyelve – az előző évekhez hasonlóan – a legtöbb esetben az angol (68 %), a német (47 %), illetve a francia (26 %). Vannak több munkanyelvű projektek is, ez elsősorban a multilaterális partneri körnek köszönhető. A 68 nyertes pályázó 17 ország szakképző intézményével valósít meg külföldi gyakorlatot vagy csereprogramot. A nyertes pályázók közül kiemelkedően sok, 28 választott német fogadó intézményt (a német kapcsolat különösen jelentős az egyetemi és főiskolai hallgatók esetében), a népszerűségi listán ezt követi Franciaország (21), valamint Finnország és Nagy-Britannia (11-11).

A mobilitási projektek esetében élesen különválnak a ki- és a beutazások finanszírozása: mindig az utazó fél folyamodik támogatásért a saját nemzeti irodájához. Ennek ellenére a projektek jelentős része kölcsönösségi alapon valósul meg, és a 68 projektből 35-öt cserealapon terveztek. Sajnos a kiegyensúlyozatlan adatszolgáltatás miatt nem rendelkezünk teljeskörű képpel a Magyarországra irányuló mobilitásra vonatkozóan. A Leonardo programban részt vevő 30 országból 21 esetben kaptunk visszajelzést a Magyarországra utazó kedvezményezettek számáról a 2000-2001-es éveket illetően. Ennek megfelelően 148 magyar fogadó partnerrel rendelkező projektet fogadtak el külföldön, amelyek keretében a 2000 júniusától 2003 júniusáig terjedő időszakban 279 kedvezményezett vesz részt szakmai gyakorlaton vagy tanulmányúton országunkban.

Centralizált pályázatok

A Leonardo második szakaszának legfontosabb pénzügyi újítása az volt, hogy a 2000. évtől megszüntette az ún. „igazságos visszatérítés elvét”, vagyis a programban résztvevő társult országok az EU-tagokkal azonos feltételekkel vehetnek részt a programban, és a korábbi zárt pénzügyi keretek helyett a jó minőségű pályázatok száma dönti el, hogy egy-egy ország szakképző intézményei összességében mekkora támogatáshoz jutnak. Mindez azt jelenti, hogy a mobilitási projektek költségvetési keretének kivételével⁹ a társult országok befizetése is bekerül a központi Leonardo költségvetésbe.

A centralizált pályázatoknak két altípusa van: a „B” eljárás alá tartozó pályázatoknál – kísérleti projektek (*új szakirányok, tantervek, képzési módszerek, tankönyvek és egyéb segédanyagok, taneszközök kifejlesztése*), szaknyelvi projektek, (*a szaknyelv-oktatáshoz kapcsolódó új tananyagok, módszerek kidolgozása*), nemzetközi hálózatok (*a szakképzés területén nyert tapasztalatok, eredmények cseréje*) – a nemzeti irodák is részt vesznek a bírálatban, míg a „C” eljárás alá tartozó pályázatoknál – referenciaanyagok (*felmérések, tudományos elemzések a szakképzés rendszeréről és gyakorlatáról*), tematikus projektek (*a pályázati felhívásban megadott, kiemelt figyelemben részesített témájú kísérleti projektek*) a bírálat kizárólag az Európai Bizottság feladatköre.

A 2002. január 18-i beadási határidőre összesen 32 db B típusú előpályázat (23 kísérleti, 7 szaknyelvi és 2 hálózati pályázat) érkezett a Leonardo Nemzeti Irodához, amiből a 2002. május 10-i határidőre 14 teljes pályázat (12 kísérleti, 2 szaknyelvi) született.

Európában összesen 666 előpályázat kapott felkérést teljes pályázat benyújtására, és 257 projekt kapott támogatást. A magyar főpályázók által benyújtott pályázatok közül végül 6 kísérleti projekt kapott támogatást az Európai Bizottságtól (nyelvi ill. hálózati projekt nem nyert). Az ezen Leonardo

⁹ Valamennyi mobilitási projekt ún. decentralizált pályázattípusnak számít – ezen pályázatok bírálata csak nemzeti szinten zajlik.

projektekre esett ösztámogatás 1.681.999 euró, ebből a magyar intézményekre jutó támogatás 886.601,75 euró.

A nyertes projektek tematikája meglehetősen szerteágazó: növényvédelem, gyermekgyógyászat, e-learninges tanártovábbképzés, élelmiszerkereskedelem, környezetbarát gazdálkodási menedzser-asszisztens képzés, üzleti és menedzsment ismeretek egészségügyi szakembereknek.

Ha az elfogadott projektek számát és a megítélt támogatás összegét az országnak a programban betöltött – az éves befizetés arányával jól jellemezhető – szerepéhez viszonyítjuk, akkor látható, hogy magasabb részarányt mutathatunk ki a B és C típusú pályázatokban elnyert támogatás vonatkozásában, mint amekkora a magyar befizetés aránya a program teljes költségvetésében.

	Európai szinten	Magyarországon	Százalékosan
Költségvetés/Magyar hozzájárulás	189,134.348 euró	2,806.000 euró	1,48 %
A B és C típusú projektekre megítélt támogatás	89,963.038 euró	1.681.999 euró	1,87 %
Az elfogadott B és C típusú projektek száma	271	6	2,2 %

A magyar Leonardo részvétel fontos eleme, hogy a külföldön beadott, elfogadást nyert projektekben partnerként 68 magyar intézmény vállal szerepet. Az emelkedés a megelőző, a Leonardo második szakaszában legjobb szerepléshez képest is jelentős, 20 százalékos.

A „C” eljárás esetében a pályázatok bírálatát kizárólag az Európai Bizottság végzi. A 2001-es évnél (2 pályázat) lényegesen több pályázat került benyújtásra ebben a pályázattípusban Magyarországon: 6 db (1 referenciaanyag és 5 tematikus projekt). Először fordult elő, hogy ebben a kategóriában egy magyar intézményt felkértek teljes pályázat benyújtására (egy tematikus projektet), amely azonban végül nem került elfogadásra.

Keretes:

Az Európa Szilveszter 2001 Jótékonyági Gála és Bál bevétele a szervező V. I. P. Arts Management döntése értelmében a Tempus Közalapítvány céljainak megvalósítására került felajánlásra, így a Közalapítvány 2 millió Ft adományhoz jutott.

Az adományból a Tempus Közalapítvány olyan tevékenységeket finanszírozott, amelyek – az Európai Bizottság iránymutatásai és a pályázóktól kapott visszajelzések alapján – a SOCRATES, illetve a Leonardo da Vinci programban való részvételhez szorosan kapcsolódnak, de maga a program erre támogatást nem ad.

Európai Nyelvi Díj

Az Európai Nyelvi Díj az Európai Bizottság és a magyar Oktatási Minisztérium által támogatott kezdeményezés, amelynek célja, hogy hivatalos elismerésben részesítse az idegen nyelvek tanítása terén megvalósuló, példaértékűnek minősülő és innovatív programokat, folyamatokat az oktatás és képzés bármely szintjén.

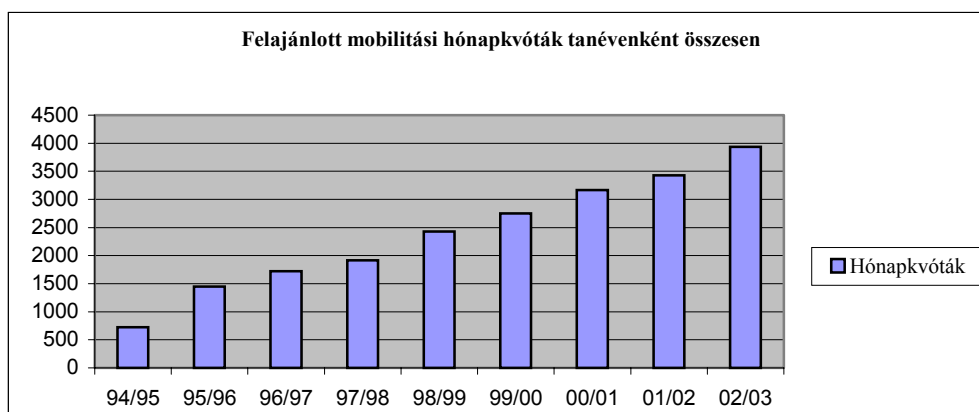
Az Európai Nyelvi Díjra Magyarországon először 2002. szeptember 30-i határidővel lehetett pályázni. A pályázati fordulóra **16 pályázat** érkezett. Az első négy helyezett (megosztott első díj) együtt összesen 1000.000 forint díjazásban részesült.

CEEPUS – Közép-Európai Felsőoktatási Csereprogram

A CEEPUS program célja, hogy lehetővé tegye a részt vevő országok (Ausztria, Bulgária, Csehország, Horvátország, Magyarország, Lengyelország, Románia, Szlovákia és Szlovénia) felsőoktatási intézményei (egyetemek, főiskolák) számára oktatói és diákcseréket, nyelvi és szakmai kurzusokon,

valamint nyári egyetemeken való közös részvételt, hogy erősítse a közép-európai értelmiség szakmai, baráti kapcsolatait.

A program költségeit a CEEPUS országok kormányai finanszírozzák oly módon, hogy az országba érkező külföldi CEEPUS ösztöndíjasok tartózkodási költségeit és ösztöndíját a fogadó ország fedezi. Minden résztvevő ország deklarálja, hogy az adott évben hány “ösztöndíj-hónapot” finanszíroz, azaz összesen hány hónapra fogad külföldi hallgatókat és oktatókat.

A 2001/2002-es tanévben összesen 62 CEEPUS hálózat nyert elfogadást. A 2002/2003-as tanévben az összesen támogatott hálózatok száma csökkent, összesen 44 nyertes hálózat működött, ami annak az új, nemzetközileg elfogadott stratégiai döntésnek az eredménye, mely szerint inkább kevesebb számú hálózat működjön, de ezek minél több fogadási hónapkeretet kapjanak, annál is inkább, hiszen a szemeszter időtartamú tartózkodás elvárt az elsődiplomás képzésben résztvevőktől. A 44 hálózat közel 500 felsőoktatási intézmény részvételét jelenti a programban.

A 2001/2002-es és a 2002/2003-as tanévekben továbbra is Magyarország az egyik legaktívabb szereplője a programnak mind a koordinátori, mind a partneri szerepet tekintve. A koordinátorokat tekintve ezután Ausztria következik, majd a harmadik helyen Szlovákia. A 2001/2002-es tanévben a magyar koordinálásban működő hálózatok száma 15-ről 20-ra nőtt. A kevesebb elfogadott hálózat miatt a 2002/2003-as tanévben 12 magyar koordinációjú hálózat működhetett, azonban ez még mindig a legtöbb a többi ország hálózataihoz viszonyítva.

A hallgatói és oktatói mobilitás a CEEPUS hálózatokon belül történik. A Magyarországról kiutazók az eredetileg rendelkezésre álló hónapkereteket maximálisan kihasználták, sőt a többi ország által fel nem használt hónapokat is igénybe vették, így 2002-ben (még nem lezárt tanév 2002/2003!) kb. 22 %-kal túlhaladták az eredetileg rendelkezésre álló keretet. A beutazók tekintetében a kihasználtság szintén magas, 99 % körüli.

Normál mobilitás	Magyarországról kiutazók				Magyarországra érkezők			
	2001/2002		2002/2003 folyó év		2001/2002		2002/2003 folyó év	
	(fő)	(hónap)	(fő)	(hónap)	(fő)	(hónap)	(fő)	(hónap)
Diákok	246	391	201	361	208	289	155	239
Posztgraduális hallgatók	42	50	78	98	82	88	107	113
Oktatók	144	150	92	97	117	118	95	95
Összesen:	432	591	371	556	407	495	357	447

Az 2001/2002-es tanévben a legtöbb kiutazó CEEPUS ösztöndíjas Romániát vette célba, ezután Ausztria majd Csehország következett a rangsorban. Figyelemre méltó még Szlovákia és Lengyelország részesedése is. A Magyarországra beutazó ösztöndíjasok főként Romániából és Szlovákiából érkeztek, ezeknek a beutazóknak mintegy fele határon túli magyar nemzetiségű volt. Sokan érkeztek még Lengyelországból is.

Elsősorban az oktatásra, tanárképzésre; a műszaki tudományokra; matematika, informatikára illetve a természettudományokra helyeződik a fő hangsúly. Kiemelkedő szerepet játszanak továbbá a bölcsész tudományok, valamint a társadalomtudományok.

A CEEPUS program lehetőséget kínál arra, hogy Tematikus Hálózatok keretében azokkal a dél-kelet európai felsőoktatási intézményekkel is létrejöhessenek együttműködések, amely országok még hivatalosan nem tagjai a programnak. Az együttműködés keretét 40 ösztöndíjas hónap jelenti. Magyar intézmények először a 2001/2002-es tanév őszi félévében fogadhattak tematikus hálózatok keretében ösztöndíjasokat, akik kizárólag Jugoszláviából érkeztek.

Európa Tanács Tanár-továbbképzési Programja

2002 januárjától a Tempus Közalapítvány kezeli az Európa Tanács tanár-továbbképzési program keretén belül meghirdetett szemináriumok pályázati rendszerét is.

Az Európa Tanács tanár-továbbképzési programjában Magyarország 1994 óta vesz részt. A program hálózati rendszerként működik, a tagországok az Európa Tanács projektjeihez kapcsoló témákban maximum hétnapos szemináriumokat szerveznek, amelyeken a közoktatási intézményekben, a tanárképzésben és a tanár-továbbképzésben dolgozó pedagógusok valamennyi tagországból pályázat útján vesznek részt.

A több pályázati körben meghirdetett kurzusokra összesen 52 pályázat érkezett. A szervező félnek a második bírálati fordulóra megküldött 20 pályázat közül 13 bizonyult sikeresnek.

Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíj – EKKÖ

A Miniszterelnöki Hivatal, az Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíj rendszerének kezelője 2002-ben is a Tempus Közalapítvány lebonyolítói közreműködésével írta ki a pályázatot az Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíj elnyerésére az állami és az állam által elismert nem állami felsőoktatási intézmények jogi, igazgatási, közgazdasági, műszaki és agrár képzési szakcsoportban tanulmányokat folytató, magyar állampolgárságú, nappali tagozatos alapképzésre beiratkozott hallgatói számára, akik vállalták, hogy az ösztöndíj folyósításával egyidejűleg többlettanulmányokat folytatnak valamely Európa-tanulmányi Központ által meghirdetett felsőoktatási tanulmányi programban, majd tanulmányaik befejezése után közszolgálati munkakört látnak el a közigazgatásban (lehetőleg az európai uniós feladatokhoz kapcsolódó vagy az integráció által közvetlenül érintett szakmai területen) legalább az ösztöndíj folyósításával megegyező ideig.

A 2002. április 30. beadási határidőre összesen 43 pályázat érkezett; a pályázók közül 21-en nyerték el az Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíjat.

Az ösztöndíjasok számára létrehozott EKKÖ Klub keretében két 3 napos bentlakásos továbbképzést rendeztünk 2002-ben, közigazgatás és idegennyelvi ismeretek témákban. Tanulmánykötet látott napvilágot, amely a klubtagok által benyújtott 10-15 oldalas tanulmányok közül a legjobb 13 művet tartalmazza az EU-t és a közigazgatást egyaránt érintő témakörökben: *regionalizmus, közigazgatás, gazdaság*.

College of Europe ösztöndíjak

A Tempus Közalapítvány a College of Europe ösztöndíjprogram koordinálását 2002 februárjában – a 2001/2002-es tanév közepén – vette át, amikor az akkori 7 támogatott ösztöndíjas 2001 szeptembere óta Natolinban, illetve Bruges-ben tartózkodott.

A 2002/2003-as tanévre szóló felhívásra 30 pályázat érkezett, közülük végül 6 hallgató kapott lehetőséget a College of Europe-ban való tanulásra.

2. KÉPZÉSEK

Az Európai Szociális Alap Magyar Képzőközpont¹⁰ (ESZA MKK) célja, hogy hozzájáruljon ahhoz, hogy a humánerőforrás-fejlesztési ágazat szakértői az oktatás-képzés, foglalkoztatás- és szociálpolitika területén a csatlakozás pillanatától sikeresen felhasználhassák a uniós támogatási forrásokat, elsősorban a Strukturális Alapok keretében megpályázható Európai Szociális Alapból. Az EU integráció közeledtével azonban az igények figyelembevételével a képzések felölelik valamennyi Strukturális Alapot, illetve a Kohéziós Alapot is.

Az ESZA MKK a képzések mellett más projektekben is részt vesz, jelentős információs tevékenységet végez, és nagy hangsúlyt fektet a nemzetközi kapcsolatok erősítésére.

Felkészülés a Strukturális Alapok igénybevételére és kezelésére: Fókuszban a humánerőforrás-fejlesztés (minősített közigazgatási továbbképzés)

A 2002-ben akkreditációt nyert továbbképzés célja, hogy a humánerőforrás-fejlesztés területén az érintettek egyrészt megszerezzék a szükséges ismereteket és kompetenciákat fejlesztéspolitikai programok kidolgozására és végrehajtására, másrészt ehhez hatékonyan igénybe vegyék és kezeljék a fejlesztéspolitika rendelkezésére álló EU és hazai pénzeszközöket. A résztvevők megismerik az EU regionális és strukturális politikáját, az oktatást és képzést fejlesztő közösségi programok és politikák fő célkitűzéseit, illetve a közös foglalkoztatási stratégiát, hogy ezekkel összhangban áttekinthessék az EU és hazánk fejlesztéspolitikai célkitűzéseit, elsősorban a humánerőforrás-fejlesztés területén.

Az öt modulból álló képzés az alábbi témaköröket tartalmazta:

1. modul: Az EU Strukturális és Regionális politikája
2. modul: Tervezés és programozás a Strukturális Alapok igénybevételére szempontjából
3. modul: Az EU terület-, és vidékfejlesztési politikájának eszközei
4. modul: Az Európai Szociális Alap, mint a humánerőforrás-fejlesztés eszköze
5. modul: Projektciklus-menedzsment

A képzés célcsoportjai az érintett nemzeti és regionális szervezetek azon tisztségviselői, akik a csatlakozásig tartó időszakban aktívan részt vesznek a Strukturális Alapok igénybevételére történő felkészülésben, elsősorban a humánerőforrás-fejlesztés területén (pl. NFT, egyéb fejlesztéspolitikai, támogatási programok kidolgozása, stb.), illetve a csatlakozás után előreláthatóan szerepet vállalnak a programok, illetve projektek végrehajtásában és lebonyolításában.

A tisztségviselők az egyes intézményeken belül elsősorban az EU integrációval összefüggő feladatokat ellátó horizontális egységek, illetve a szakfőosztályok (pl. foglalkoztatás-, nőpolitika, K+F, stb.) munkatársai, referens/ koordinátor, osztályvezető/ programvezetői besorolásban. A továbbképzésen többek között az alábbi intézmények munkatársai vettek részt: Oktatási Minisztérium, Ifjúsági és Sportminisztérium, Pénzügyminisztérium, Miniszterelnöki Hivatal, Regionális Fejlesztési Ügynökségek.

A továbbképzést záró vizsgát azon hallgatók teheték le, akik a képzés 80 %-án megjelentek. A képzésre beiratkozott 46 résztvevő közül 43 kapott tanúsítványt a képzés sikeres elvégzéséről, ebből 11 KIVÁLÓ és 32 MEGFELELT minősítéssel.

¹⁰ Az Európai Szociális Alap Magyar Képzőközpont a Tempus Közalapítványon belül az Európa-tanulmányok Információs és Képzési Központ (ETIKK) részét alkotta.

2002 decemberében a képzésen elhangzott előadások anyagából tanulmánykötetet állítottunk össze „Felkészülés a Strukturális Alapok felhasználására” címmel. A tanulmánykötet 1000 példányban jelent meg és a minősített képzések tananyagaként kerülnek felhasználásra, mind a Tempus Közalapítvány, mind a képzés végrehajtását végző intézmények esetében.

A szociális ágazat felkészülése a Strukturális Alapok igénybevételére és kezelésére

A modulrendszerű képzéssorozat célja, hogy támogassa a szociális ágazat felkészülését a Strukturális Alapok, kiemelten az Európai Szociális Alap fogadására, a támogató által meghatározott célcsoportok képzésén keresztül. A képzéssorozat modulrendszerű, a képzés moduljai:

- Az Európai Unió szociális dimenziója – Strukturális Alapok/ Európai Szociális Alap, 83 nap)
- Bevezetés a projektciklus-menedzsment gyakorlatába
- Monitoring és értékelés
- Nemzeti Fejlesztési Terv modul a szociális ágazat számára
- Pályázatírás és projektciklus-menedzsment

A képzés célcsoportjait az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium határozta meg, mégpedig oly módon, hogy azok a háttérintézmények kapjanak felkészítést, amelyeknek várhatóan szerepük lesz a Strukturális Alapok felhasználásában. Ennek megfelelően a következő intézmények munkatársai vettek részt a képzéseken: forrásközpontok, módszertani intézmények, szociális, igazgatási és szociális intézményi mintahelyek, országos szakmai - érdekképviselői szervezetek, a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, főiskolai/ egyetemi szociálpolitikai/ szociológiai tanszékek munkatársai, regionális fejlesztési ügynökségek, gyermekjóléti intézmények és az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium.

A résztvevői értékelések (kérdőíves felmérés: számszerűsített és szöveges értékelések) alapján a modulok fogadtatása rendkívül kedvező volt, a résztvevők hasznosnak és eredményesnek ítélték a kapott ismereteket, a szervezést és a lebonyolítást.

Szakértői részvétel a Phare Regionális Felkészítő Program (Regional Preparatory Programme) D komponensének (fenntartható képzési rendszer és program kimunkálása) végrehajtásában

A projekt a Phare program keretében kerül végrehajtásra, célja a régiók felkészítése a Strukturális Alapok felhasználására és kezelésére. A Tempus Közalapítványt a programot végrehajtó Földművelési és Vidékfejlesztési Minisztérium (később Miniszterelnöki Hivatal, Nemzeti Területfejlesztési Hivatal) kérte föl, mivel az a Strukturális Alapok témájú képzések és a Phare program keretében létrejött Európa-tanulmányi Központok hálózatának koordinációjában már komoly tapasztalatot szerzett.

Szakértői tevékenység

- A Tempus Közalapítvány szakértői segítséget nyújtott az RPP D komponensének végrehajtásához összehívott munkacsoportok szakértőinek kiválasztásában, a munkacsoportok létrehozásában;
- Az RPP D komponens szakértőivel ismertette a Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtásához kapcsolódó képzési igényeket és képzési kapacitásokat (Nemzeti Képzési és Információs Terv munkaanyagának bemutatása, 2002. június 20.);
- A Tempus Közalapítvány részt vett valamennyi szakértői munkaértekezleten, illetve munkacsoport ülésen és aktívan hozzájárult egy fenntartható képzési rendszer és a képzési program kialakításához;
- A Strukturális és Kohéziós Alapok alapképzés vonatkozásában tematikai javaslatot tett;

- Elkészítette és a munkacsoportok rendelkezésére bocsájtotta az előzetes felmérések és adatgyűjtések eredményeit a régiók képzési igényei, képzési kapacitásai, illetve a képzési tapasztalatok vonatkozásában;
- A Tempus Közalapítvány részt vett a Fenntartható Képzési Program kialakítására vonatkozó dokumentumok véleményezésében, illetve ezek véglegesítéséhez írásos javaslatokat készített.

Az Európai Unió regionális politikája - e-learning kurzus

Az információs társadalom kihívásait szem előtt tartva a Tempus Közalapítvány 2002-ben kidolgozta első e-learning tanfolyamát, melyet az érdeklődők számítógépeik mellett ülve, egyéni időbeosztással sajátíthatnak el.

„Az Európai Unió regionális politikája” című tanfolyam összesen 8 modulból áll:

- A regionális politika céljai
- Az EU regionális politikájának kialakulása, célkitűzései
- Támogatási jogosultság
- A Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap feladatai
- A támogatásra fordított kiadások
- A támogatások szerepe a felzárkózásban
- Az EU keleti irányú bővülése és a regionális politika
- A magyar regionális politika

A tesztkurzusra 2002 decemberében került sor, összesen 34 fő részvételével. A képzés fogadtatása pozitív volt, a hallgatói észrevételek beépítése után a kurzus 2003. februári indítása tervezett.

Európa-tanulmányi Központok

A Phare pályázat fő célkitűzéseit minden Központban sikeresen továbbvitték, az alap és posztgraduális képzések magas színvonalon megvalósultak. Megvalósítottak célcsoportos képzéseket az Oktatási Minisztérium támogatásával, valamint kiváló munkát végeztek a hálózatépítés területén is, mind regionális, mind hálózati szinten. A szerződésben vállaltaknak megfelelően a munkát minden központban tovább folytatják a Phare finanszírozás lejárta után is.

Stratégiai cél, hogy az Európa-tanulmányi Központok részt vegyenek hazánk sikeres EU integrációjának előkészítésében és kiemelten a Strukturális Alapok felhasználására való felkészítésben. Az Európa-tanulmányi Központok Titkárságának szervezésében 2002-ben három tanácskozássra került sor a Központok szakmai vezetőivel, ahol a következő témákról esett szó:

- A Tempus Közalapítvány által kidolgozott és a Magyar Közigazgatási Intézet által minősített képzés közös végrehajtásának lehetőségei, a további közös pályázati tevékenységek;
- A Tempus Közalapítvány/ ESZA MKK által elkészített Nemzeti Képzési és Információs Terv ismertetése és megvitatása;
- A regionális képzőközpontok kialakításával kapcsolatos feladatok megvitatása (Regionális Felkészítő Phare program);
- E-learning képzések EU integrációs tanulmányok témában;
- Célcsoportos képzések idegennyelvtanárok részére az EU-ról;
- Vitafórum az Európa-tanulmányok jövőjéről;
- Szakmai fórum az EU támogatáspolitikai eszközei a humán erőforrás-fejlesztés szolgálatában témakörben az Oktatási Minisztérium, Nemzetközi Együttműködési és Fejlesztési Főosztály közreműködésével.
 - Az oktatás és képzés szerepe az EU közösségi és strukturális politikájában;

- A magyar oktatási és képzési ágazat fejlesztéspolitikai célkitűzései a humán erőforrás-fejlesztés és foglalkoztatáspolitikai szolgálatában;
- A Nemzeti Fejlesztési Terv aktuális helyzete Magyarországon, kiemelten annak humán erőforrás-fejlesztési programja, prioritások;
- Magyar és EU források a humán erőforrás-fejlesztés szolgálatában.

3. INFORMÁCIÓS ÉS SZAKÉRTŐI TEVÉKENYSÉG

AZ Európai Unió 5. és 6. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja

2002-ben a Tempus Közalapítvány a kapcsolati irodák által végzett szakértői konzultációs tevékenység kiegészítéseként országos információs tevékenységet látott el az Európai Unió 5. Kutatási, Technológiafejlesztési és Demonstrációs Keretprogramja *A humán kutatási potenciál és a társadalmi-gazdasági tudásbázis fejlesztése* elnevezésű programjához kapcsolódóan. Ez a horizontális program ösztöndíjas akciókkal, a kutatási infrastruktúrához való hozzáférés megkönnyítésével, a tudományos és technológiai kiválóság elismerésével támogatta az európai tudósok, kutatók, mérnökök és fejlesztők továbbképzését, megszerzett tudásuk továbbfejlesztését

2002. az 5. Keretprogram záró-időszakát jelentette, de egyben lehetőséget teremtett az Európai Unió 6. Keretprogramja bevezetésbe való bekapcsolódásra is.

Ebben az átmeneti évben a Tempus Közalapítvány IHP irodája az ügyfélszolgálat folyamatos biztosítása mellett két információs napot tartott több száz fő részvételével és szóróanyagokat készített az aktuális információkkal a két keretprogram határán. A havonta összeállított elektronikus hírlevélre az év végéig több mint ezren iratkoztak fel.

Hungarian Research Directory címmel angol nyelvű partnerkereső kiadvány készült, amely olyan magyar kutatóintézetek adatait tartalmazza, amelyek szívesen fogadnának külföldi kutatókat, illetve készek részt venni a 6. Keretprogram egyéb pályázataiban is

Az Oktatási Minisztérium felkérésére a Tempus Közalapítvány felmérést készített 2002. december és 2003. február között a GKI Gazdaságkutató Intézettel a magyar kutatók részvételéről a kutatói mobilitásban.

Az Alumni for Europe Hálózat működtetése

2002-ben az Alumni for Europe Hálózat – mely a Közalapítvány által koordinált európai képzési programokban részt vett diákok, fiatal diplomások interaktív hálózata a potenciális tagság igényeit felmérve átalakította működését, illetve szolgáltatásainak szerkezetét.

Az új Alumni honlap és on-line adatbázis létrehozása után 2002 szeptemberében intenzív tagtoborzás indult, ennek eredményeképpen év végére mintegy 500 fős tagság alakult. A volt ösztöndíjasok érdeklődési körük és tanulmányaik alapján választhattak a humán, műszaki, természettudományi, orvostudományi, gazdasági, közigazgatási, illetve középiskolás tagozatok közül. Az Alumni for Europe történetében először lehetőséget adtunk a Magyarországra érkező külföldi ösztöndíjas hallgatóknak is a hálózatba való bekapcsolódásra.

A tapasztalatok azt mutatták, hogy a fiatal hallgatók, diplomások körében nagy az igény az európai uniós ismeretekre, a karrier-tanácsadásra, és az információ közvetítésére minden olyan témában, ahol a Tempus Közalapítvány híd szerepet tud betölteni az oktatás világa és a munkaerőpiac között.

Nagyon sikeres volt a karrier-tanácsadói szolgáltatás részeként a pszichológus szakember bevonásával végzett tesztírás és –értékelés. 2003-ban klubnapok és havonta megrendezésre kerülő tematikus előadások is színesítik a hálózat életét.

Humánerőforrás-fejlesztés és foglalkoztatáspolitikai a V4 és Quadrilaterale országokban – Nemzetközi tanácskozás

A Tempus Közalapítvány az Oktatási Minisztérium megbízásából 2002. május 30-31-én nemzetközi tanácskozást szervezett „Humánerőforrás-fejlesztés és foglalkoztatáspolitikai a V4 és Quadrilaterale országokban” címmel. A tanácskozás résztvevői a visegrádi és Quadrilaterale országok humánerőforrás-fejlesztéssel (oktatásügy, foglalkoztatáspolitikai) és európai integrációval foglalkozó minisztériumainak, illetve tudományos intézményeinek képviselői voltak.

A tanácskozáson összesen 40 szakember vett részt. A tanácskozás célja az volt, hogy a résztvevők megosszák egymással az Európai Unió által támogatott humánerőforrás-fejlesztési programok (Közösségi programok, közösségi kezdeményezések, PHARE, PHARE CBC) kezelésében, és a Strukturális Alapok felhasználásának alapját képező nemzeti fejlesztési tervek kidolgozásában szerzett tapasztalataikat, valamint felderítsék az együttműködés lehetőségeit.

A felsőoktatás szerepe a visegrádi országok EU-csatlakozásra való felkészülésében

„A felsőoktatás szerepe a visegrádi országok EU-csatlakozásra való felkészülésében” címet viselő projekt célja volt az Európa-tanulmányok és az EU csatlakozásra történő felkészülés eddigi tapasztalatainak bemutatása, megvitatása és disszeminációja, közös projektek kezdeményezése, valamint a visegrádi gondolat erősítése a felsőoktatási szektorban. A Nemzetközi Visegrádi Alap által támogatott kezdeményezés a Tempus Közalapítvány koordinálásával valósult meg, partnereink voltak a European Institute in Lodz (Lodz, Lengyelország), a Centre for Higher Education Studies (Csehország) és a Slovak Academic Association for International Cooperation (Szlovákia). A projektet a magyar, a cseh és a szlovák Oktatási Minisztérium, illetve a lengyel Európai Integrációs Iroda is támogatta. A 2002. május 10-12-én Budapesten megrendezett konferencia három fő téma köré épült: az egyes országokban folyó Európa-tanulmányok, a Strukturális Alapok fogadására való felkészülés, illetve a felsőoktatás szerepe regionális és nemzetközi kontextusban. A konferencia alapján készült tanulmánykötet angolul, illetve a visegrádi országok hivatalos nyelvén is megjelent.

Esélyegyenlőség a SOCRATES programban (Gender Equality in the SOCRATES programme)

2002. november 29-30-án az Európai Bizottság támogatásával nemzetközi szemináriumot szerveztünk Budapesten, amelynek tárgya az volt, hogy a SOCRATES program egyik prioritása, a nemi esélyegyenlőség, hogyan jelenik meg a program által támogatott projekteken. A szeminárium résztvevői, mintegy ötvenen, a SOCRATES Nemzeti Irodák munkatársai, illetve az érintett minisztériumok képviselői közül kerültek ki Európa harminc országából. A The Scottish Council for Research témába vágó kutatási eredményeinek ismertetése, illetve néhány sikeres példa bemutatása mellett a szeminárium fő célja a tapasztalatcsere volt. A rendezvény a résztvevők által megfogalmazott konkrét javaslatokkal zárult, amelyek 2003. januárjában a SOCRATES Bizottság elé kerültek.

További kiemelkedő események 2002-ben

2002-ben a Tempus Közalapítványnak 63 saját szervezésű rendezvénye volt, melyek között a kisebb pályázatíró szemináriumok, a 80-100 fős információs napok mellett regionális információs kampány,

képzések, kiállítások és több napos nemzetközi konferenciák is szerepeltek. Az alábbiakban csak - a fentiekén kívül - legjelentősebb eseményeket emeljük ki.

Erasmus Nap

A 2002/2003-as tanévben útnak indult az egymilliomodik európai Erasmus hallgató, amit 2002. október 18-25 között az Erasmus Hét keretében ünnepeltek Európa-szerte. Magyarországon több helyi kezdeményezés mellett a „központi” Erasmus Napot október 21-én, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szervezte meg a Tempus Közalapítvány. Az ünnepséghez kapcsolódva az Erasmus program új pályázati rendszerének ismertetése mellett az érdeklődők hallhattak olyan kapcsolódó témákról is, mint az európai kreditszámitási rendszer bevezetése vagy a minden hallgatót érintő oklevélmelléklet (Diploma Supplement) kezdeményezés. Bárki kipróbálhatta a tudását az EU-társasjátékban, vagy egy csésze tea mellett beszélgethetett a Magyarországon tanuló külföldi Erasmus diákokkal. A legnagyobb sikert a volt Erasmus hallgatók képeiből készült fotókiállítás aratta, ennek anyagából exkluzív album készült karácsonyra.

Tanártovábbképzés a SOCRATES program keretében – disszeminációs konferencia

A közösségi programok esetében kiemelt fontosságú a különböző projektek és képzések keretében elért eredmények terjesztése, széles körben való továbbadása, hogy ezek minél több érdekelt szakemberhez eljussanak. A 2002. november 6-án megrendezett, kiállítással kísért konferencia célja az volt, hogy a közoktatás magyarországi és európai dimenzióit érintő előadássorozattal bemutassa a SOCRATES program eddigi eredményeit a tanártovábbképzés terén, elsősorban a tanártovábbképző projektek, tanfolyamok résztvevőinek tapasztalatain, illetve néhány kiemelkedő iskolai projekt bemutatásán keresztül.

Új generáció a közigazgatásban – EKKÖ hallgatói konferencia

Az Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíj célja az Európai Unióhoz való csatlakozással és az Európai Közösségbe történő integrációval járó feladatok megvalósítását magas szinten ellátni képes, jól felkészült köztisztviselők képzésének elősegítése. A 2002. november 8-án megrendezett nagyszabású konferencián a résztvevők megismerkedhettek különböző tudományos és szakmai lehetőségekkel, hallhattak az EU csatlakozás aktuális kérdéseiről, valamint bővíthették az Európai Unióval és a közigazgatással kapcsolatos ismereteiket, szakmai témájú előadások keretében, nemzetközileg elismert szakértők tolmácsolásában. A rendezvény ugyanakkor lehetőséget nyújtott arra is, hogy az ösztöndíjasok a szakmai nyilvánosság előtt bemutatkozzanak tanulmányaikkal. A regionalizmus kérdéseit, illetve közigazgatási és gazdasági témákat körüljáró tanulmányokból összeállított kötet szintén az *Új generáció a közigazgatásban* címet viseli.

Leonardo disszeminációs konferencia és a 2002-es Mobilitási Nívódíjak átadása

2002. december 17-én kiállítással egybekötött konferencia volt hivatott bemutatni a Leonardo da Vinci program magyarországi eredményeit. A rendezvény kifejezetten a projektek megvalósítása során előállított *termékek* (tantervek, modulok, tankönyvek, taneszközök, módszertan, stb.) bemutatására helyezte a hangsúlyt, azzal a céllal, hogy elősegítse ezeknek a projektermékeknek a gyakorlati hasznosulását. A konferencia szakmapolitikai döntéshozók, a gazdaság képviselői, illetve neves szakértők bevonásával került megrendezésre, így lehetőség nyílt a termékek felhasználásával kapcsolatos problémák megvitatására, illetve a termékek létrehozói és potenciális felhasználói közötti párbeszéd, együttműködés kialakítására. A rendezvényen bemutattuk azt az internetes termékadatbázist, amelyben a Leonardo program keretében kifejlesztett valamennyi magyar vonatkozású termék rövid leírása kereshető formában elérhető.

A rendezvény keretében adta át Sári Lajos szakképzési helyettes államtitkár a „Mobilitási Nívódíj 2002” minőségdíjat a független szakértők által példaértékűnek ítélt 11 mobilitási projekt képviselőinek. Ez a díj Magyarországon első ízben került kiosztásra.

MELLÉKLET

A Tempus Közalapítvány kiadványai 2002-ben

Általános kiadványok

- TKA leporelló, magyar és angol nyelvű változat
- Röplapok célcsoportonként
- Users' Guide to Hungary 2002 – útmutató Magyarországra érkező külföldi hallgatóknak (angol, német és francia nyelven)
- A felsőoktatás szerepe a visegrádi országok EU-csatlakozásra való felkészülésében – tanulmánykötet
- Naptár 2003

Socrates

- SOCRATES leporelló, magyar és angol nyelvű változat
- SOCRATES röplapok
- SOCRATES pályázati felhívás 2003
- SOCRATES Magazin, 2002/1
- SOCRATES Magazin, 2002/2
- SOCRATES in Hungary – angol nyelvű hírlevél, 2002. március,
- SOCRATES in Hungary – angol nyelvű hírlevél, 2002. november
- COMENIUS I Kézikönyv
- Az Erasmus 170 pillanata – fotóalbum az Erasmus Hét kiállításának anyagából
- SOCRATES Magazin, 2003/1

Európai Nyelvi Díj

- Európai Nyelvi Díj leporelló

Leonardo da Vinci

- Leonardo da Vinci leporelló, magyar és angol nyelvű változat
- Leonardo da Vinci pályázati felhívás 2003
- Leonardo Magazin, 2002/1
- Leonardo Magazin, 2002/2
- Leonardo in Hungary – angol nyelvű hírlevél, 2002. február
- Leonardo in Hungary – angol nyelvű hírlevél, 2002. november
- A Leonardo da Vinci program első szakasza Magyarországon – értékelő tanulmányok
- The First Phase of the Leonardo da Vinci Programme in Hungary (megjelenés: 2003. január)
- Pályázatíró kézikönyv ("A" és "B" procedúra) (elektronikus formában)
- Kézikönyv a bírálóknak (elektronikus formában)

CEEPUS

- CEEPUS leporelló, magyar és angol nyelvű változat
- CEEPUS röplapok
- CEEPUS hírlevél 2002. május
- CEEPUS hírlevél 2002. október
- CEEPUS Kézikönyv 2002/2003
- The CEEPUS Program at the Turn of the Millenium. 2000-2002 Networks

ETIKK (Európa-tanulmányok Információs és Képzési Központ)

- ETIKK leporelló, magyar nyelvű változat

ESZA MKK

- Dán gyakorlat – magyar tanulság. Bilaterális kompetenciafejlesztési projekt a Strukturális Alapok, különösen az Európai Szociális Alap magyarországi kezeléséhez (hírlevél)

- Az Európai Szociális Alap. A dániai Ringkjöbing megye esete
- The European Social Fund. The case of Denmark – Ringkjöbing county
- Felkészülés a Strukturális Alapok felhasználására. Válogatott tanulmányok

ETKT

- Európa-tanulmányi Központok rölapok
- Eredmények és kihívások. Az Európa-tanulmányi Központok első három éve (tanulmányok)

EKKÖ

- EKKÖ rölapok és pályázati dokumentumok
- EKKÖ Magazin
- Új generáció a közigazgatásban – Regionalizmus, közigazgatás, gazdaság (Az EKKÖ ösztöndíjasok tanulmányai)

EU 5. Keretprogram

- Marie Curie rölap
- Hungarian Research Directory – Hungarian PhD Schools, Research Institutes and Groups in the 6th Framework Programme

Alumni for Europe

- Alumni leporelló, magyar és angol nyelvű
- Alumni rölapok, adatlapok, magyar és angol nyelvű változat
- Alumni plakát és mappa

Angol nyelven

- TKA brochure
- Users' Guide to Hungary 2002 (available in English, German and French)
- The Role of Higher Education and Training in Preparing the Visegrad Countries for EU Accession. Collection of studies
- Socrates brochure
- SOCRATES in Hungary – newsletter, March 2002
- SOCRATES in Hungary – newsletter, November 2002
- 170 Moments of Erasmus – Collection of photos of Erasmus students
- Leonardo da Vinci brochure
- Leonardo in Hungary – newsletter, February 2002
- Leonardo in Hungary – newsletter, November 2002
- The First Phase of the Leonardo da Vinci Programme in Hungary
- CEEPUS brochure
- The CEEPUS Program at the Turn of the Millennium. 2000-2002 Networks
- Hungarian Research Directory – Hungarian PhD Schools, Research Institutes and Groups in the 6th Framework Programme
- The European Social Fund. The case of Denmark – Ringkjöbing county